

Rationalisering av skatteadministrationen (RS-reformen)

Av skattedirektören K-J Nilsson

Riksdagens principbeslut våren 1975 (prop. 1975: 87, Sku 1975: 31, rskr 1975: 229) om rationalisering av skatteadministrationen (RS-reformen) innebär stärkt lekmannainflytande i taxeringsarbetet, mer resurser för svårkontrollerade deklARATIONER, tjänstemän för all deklarationsgranskning, enklare handläggning av stora delar av deklarationsmaterialet, förlängd taxeringsperiod och förbättrat ADB-stöd. I anledning av riksdagens beslut uppdrog regeringen åt riksskatteverket (RSV) och statskontoret att bedriva fortsatt utredningsarbete rörande taxeringen i första instans i syfte att utveckla organisation och arbetsformer. Verken bedriver utredningsarbetet i ett gemensamt projekt (RS-projektet). Denna artikel behandlar främst vad RS-reformen innebär för taxeringsnämnden (TN) och taxeringsnämndens ordförande (TO).

RS-projektet (utredningen) har lämnat fyra delrapporter under år 1976 nämligen

- Delrapport 1976: 1 Taxeringsarbetet i första instans. Organisation och arbetsformer.
- Delrapport 1976: 2 Taxeringsarbetet i första instans. Detaljorganisation, bemanning m m inom lokal skattemyndighet (LSM) och länsstyrelse (LST)
- Delrapport 1976: 3 Organisation för den centrala ADB-driften i AFB-systemet (nytt ADB-system för folkbokföring och beskattning)
- Delrapport 1976: 4 Integritet och genomförande. Rapporten avser AFB-systemet.

TN och TO har naturligtvis intresse av innehållet i alla delrapporterna men huvudintresset lär avse utredningens förslag i delrapport 1976: 1 om TN:s arbetsformer och organisation.

Reformen är avsedd att genomföras fr o m 1978 års taxering med successiv uppbyggnad fram till 1981. Delrapport 1976: 1 och 2 är f n under remissbehandling och statsmakterna har således ännu inte tagit ställning till utredningens förslag. Utredningen finner det angeläget att redan nu så långt möjligt sprida kännedom om de ändringar i taxeringsarbetet som reformen väntas innebära.

TN:s organisation

Utredningen föreslår tre typer av TN nämligen *lokal TN*, *särskild TN* och *gemensam TN*. Nämnderna föreslås verka i lokalt taxeringsdistrikt, särskilt taxeringsdistrikt respektive det för riket gemensamma taxeringsdistriktet. Sär-

skild TN taxerar alla juridiska personer och sådana fysiska personer som har mera utvecklade inkomstförhållanden. Lokal TN taxerar alla skattskyldiga inom sitt geografiska område fränsett skattskyldiga som taxeras av annan TN. Dagens uppdelning av särskild TN i s k rörelsenämnd eller fögderinämnd och bolagsnämnd eller länsnämnd upphör. Uppdelningen mellan lokal TN och särskild TN förändras också. Lokal TN kommer att taxera inte bara löntagare och jordbrukare, som i dagens läge, utan även en stor del av de skattskyldiga, som f n taxeras i särskild TN. Utredningen betonar önskemålet om lokalkännetdom och geografisk närhet framförallt vid granskning av deklARATIONER för löntagare, idkare av s k fria yrken och mindre rörelser eller jordbruk.

Antal TN bedöms bli 2 000–3 000 mot dagens cirka 5 000.

Tjänsteman från LSM/LST assisterar samtliga TN med deklarationsgranskning och föredragning. Denna nya granskningsorganisation kommer emellertid inte att vara helt utbyggd förrän tidigast till 1980 års taxering. Granskningsorganisationen för löntagargranskning bedöms vara utbyggd till högst 40 % vid 1978 års taxering. Både vid 1978 och 1979 års taxering blir det nödvändigt att anlita fritidsgranskare för granskningsuppdrag. Därför föreslår utredningen att distriktsindelningen till 1978 års taxering sker efter samma mönster som nu. Fritidsgranskaren kan då få uppdrag i sitt tidigare verksamhetsområde. En sådan distriktsindelning medför samtidigt med hänsyn till minskningen av antalet TN att lokala TN:s verksamhetsområde 1978 måste omfatta mer än ett taxeringsdistrikt.

TN tillförs ärendegrupperna skattetillägg, förseningsavgift, särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst och s k dödsbodefrielse. Alla dessa ärenden förs till TN redan från 1978 års taxering.

Behovet av fritidsgranskare blir förhållandevis stort 1978. Antalet TO minskar, och det är angeläget att man får behålla rutinerade fritidsgranskare. Detta i förening med att man på vissa håll lär ha svårigheter att behålla sina rutinerade granskare kan på enstaka orter leda till att en eller annan TN inrättas 1978 utöver vad som planeras i ett fullt utbyggt system. Vid 1978 års taxering kan följande typer av TN förekomma.

1. TN där allt deklarationsmaterial granskas av tjänstemän.
2. TN där en del av deklarationsmaterialet granskas av tjänstemän och återstoden av TO som fritidsgranskare.
3. TN där allt deklarationsmaterial granskas av fritidsgranskare. TO är inte fritidsgranskare.
4. TN där TO som fritidsgranskare granskar allt deklarationsmaterial.

I typerna 2 och 4 har TO två roller dels TO dels fritidsgranskare. De nya ärendegrupperna skattetillägg, förseningsavgift, särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst och dödsbodefrielse behöver inte fritidsgranskare handlägga. Tjänstemän hos LSM/LST bereder och föredrar dessa ärenden i TN. Typ 4 kan väntas i orter med speciella svårigheter att få fritidsgranskare.

Lokal TN med samma geografiska område som i dag kan bli aktuellt. Utredningen räknar med att typ 4 används sparsamt.

Taxeringsperiodens längd

I RS-utredningens rapport 1974 (RS-rapporten 1974) framhölls att debetsedel på slutlig skatt inte borde expedieras senare än den 15 december dvs vad som gäller för närvarande. Taxeringsperioden måste därför av tekniska skäl avslutas senast den 30 november. Föredragande statsrådet uttalade i propositionen att den 30 november borde vara lämplig som sista dag för taxeringen. Med taxeringsperioden avses tiden 16 februari–30 november taxeringsåret. Förfarandena beträffande skattetillägg, förseningsavgift och ackumulerad inkomst jämförelsesvis i delrapport 1976:1 med taxeringsförfarande i övrigt. Taxeringsperioden kommer därmed att gälla som tidpunkt för TN-beslut även inom beslutsområdena skattetillägg, förseningsavgift och ackumulerad inkomst. Beslut om dödsbodefrielse kommer att kunna fattas av TN såväl under som mellan taxeringsperioderna.

Taxeringsperiodens förlängning t o m den 30 november förutsätter ett fullt utbyggt system. Under uppbyggnadsåren blir det nödvändigt att avsluta taxeringsperioden tidigare bl a på grund av längre omloppstid för registreringsarbetet och längre tid för samarbetet med kronofogdemyndigheten (kvittning o d) som måste ske delvis manuellt så länge exekutionsväsendets ADB-system inte är genomfört. Utredningen föreslår att taxeringsperioden 1978 avslutas senast den 31 oktober.

Taxeringsperiodens förlängning innebär bl a förlängd arbetsperiod för samtliga TO och TN-ledamöter.

Förordnande av TO och val av ledamöter

Riksdagens riktlinjer för TN:s organisation innebär bl a att uppdraget som TO skall vara fritidsuppdrag, att TO förordnas av LST, att kronombud inte skall ingå i TN och att suppleant skall ha rätt att närvara vid TN:s sammanträden.

Skatteutskottet anförde i sitt betänkande (1975: 32) att stora krav kommer att ställas på TO i den nya organisationen. För att få kvalificerade TO i särskilda TN torde det enligt utskottet ofta bli nödvändigt att liksom f n förordna tjänstemän inom skatteadministrationen till TO i dessa TN.

Utredningen har ägnat särskild uppmärksamhet åt frågan om lämpligheten av att tjänsteman inom skatteadministrationen är TO. Det är i dagens läge mycket vanligt att dessa tjänstemän hos LST och LSM har uppdrag som TO. Skälen härför är främst svårigheterna att utanför LST och LSM rekrytera lämpliga TO och värdet av TO-uppdragen från utbildnings-synpunkt. Som skäl mot systemet anføres att det kan skapa jävssituationer

och en misstro hos skattskyldiga beträffande den opartiska handläggningen av deras besvär.

Utredningen framhåller att jävsfrågorna inte är något specifikt problem för taxeringsfunktionärer. Vid jävssituation skall enligt givna regler vederbörande funktionär avstå från att handlägga ärendet. Från jävssynpunkt finner utredningen det inte erforderligt med ett generellt förbud för tjänstemän inom skatteförvaltningen att inneha förordnande som TO. Det är samtidigt viktigt att de skattskyldiga känner förtroende för taxeringsfunktionärerna i deras arbete. Från denna synpunkt kan det synas mindre lämpligt att vissa tjänstemän inom skatteförvaltningen är TO. Bisyssleförbudet i 13 § statstjänstemannalagen bör med en riktig tillämpning ge garanti för att tjänsteman inte förordnas som TO när uppdraget skulle medföra risker för minskat förtroende för hans opartiskhet i tjänsteutövningen. Utredningen understryker att LST måste ägna denna fråga särskild uppmärksamhet. Exempelvis skattechef, taxeringsdirektör och revisionsdirektör bör med hänsyn till deras funktioner inte komma i fråga för uppdrag som TO.

Risk finns att TO exempelvis på grund av semester eller sjukdom är förhindrad delta i TN:s arbete. Ersättare måste finnas vid förfall för ordinarie TO om TN:s arbete inte kan anstå. Särskild ersättare för hela taxeringsåret anses inte nödvändig. Utredningen föreslår att LST vid uppkommande behov tillfälligt utser ersättare.

Endast ett slags särskild TN föreslås i det nya systemet. Val av ledamöter bör ske på samma sätt för lokal och särskild TN. Ökat lekmannainflytande tillgodoses bäst om ledamöterna väljs av kommunfullmäktige. Utredningen föreslår att varje kommun som ingår i en TN:s verksamhetsområde utser ledamöter i TN. Därmed bortfaller det avgörande skälet för landstingskommuns medverkan vid val av ledamöter.

I RS-rapporten 1974 föreslås antalet valda ledamöter till lägst 5 och högst 8. I delrapport 1976: 1 föreslår man en ändring i vad avser särskild TN. Eftersom särskild TN kan komma att omfatta ett flertal kommuner är ett högsta antal av 8 ledamöter för litet för att tillgodose såväl kravet på ökat lekmannainflytande som önskemålet om lokalkännedom. Utredningen föreslår att antalet ledamöter i särskild TN bör liksom i dag vara högst 12. Minst en utses av varje kommun men så långt möjligt bör minst två ledamöter utses från varje kommun. Förslaget leder till att särskild TN kan omfatta högst 12 kommuner. Om en LST önskar inrätta särskild TN för taxering av skattskyldiga i viss bransch i länet och länet omfattar mer än 12 kommuner, måste LST inrätta två eller flera sådana TN. Fördelningen av branscher på flera TN innebär emellertid inte att granskningen måste spridas på flera granskare. I och för sig kan det finnas önskemål att alia skattskyldiga i viss bransch taxeras i en enda TN, men i en TN med stort geografiskt verksamhetsområde får man svårt att få ett på lokalkännedom grundat lekmannainflytande. Ett

läns struktur och andra omständigheter kan innebära högst skiftande villkor för en bransch i olika delar av länet. Utredningen förutsätter att TO och granskaren har kunskaper på sakområdet och branschkännedom. De kommunvalda ledamöternas kännedom på lokalt plan om de skattskyldigas situation och miljö är särskilt värdefull, eftersom den kännedomen kompletterar underlaget för taxeringen.

Mandattid

Mandattiden för TO blir tre år men övergångsåren 1978 och 1979 förordnas TO för ett år i taget.

Mandattiden för de förtroendevalda ledamöterna blir också tre år. Man når därmed överensstämmelse med vad som i regel gäller för val av ledamöter i kommunala nämnder. Mandattiden löper från den 1 januari året efter det år allmänna val av kommunfullmäktige ägt rum. Om ledamot måste ersättas under mandattiden, sker detta genom fyllnadsval. Kompletteringsval sker i de fall LST under perioden beslutar att öka antalet ledamöter i viss TN eller inrätta ny TN. Övergångsåren 1978 och 1979 väljs ledamöterna för ett år i taget. Vad som sagts om val av ledamöter och mandattid gäller även för suppleanter i TN.

TN:s arbetsformer

Redan i dagens läge lämnar de skattskyldiga sina deklARATIONER oftast till LSM eller LST. Bestämmelsen att TO skall ta emot deklARATIONER har i praktiken mist sin betydelse. Utredningen föreslår att bestämmelsen utgår. Granskningsorganisationen hos LSM och LST kommer att fungera som kansli åt TN.

RS-reformen innebär att TO:s roll förändras

TO:s roll kommer att inriktas på att planera och leda TN:s arbete. Häri ingår att sörja för att TN har ordentligt underlag för sina beslut. TO måste granska ärendena i den omfattning som erfordras härför. Granskning av ärenden för behandling i TN kommer i normalfallet att utföras av tjänstemän. Dagens regel att TO i TN som biträds av taxeringsinspektör skall granska deklARATIONSMATERIALET i den utsträckning som erfordras för en noggrann och tillförlitlig taxering bör gälla alla TO i det nya systemet. TO bör härvid rikta in sin granskning på främst deklARATIONER där bedömningsfrågan får avgörande betydelse och deklARATIONER där granskaren föreslår avvikelser.

De kommunala ledamöterna måste tillförsäkras möjligheter till insyn i granskningsarbetet. Detta sker genom att TN liksom i dagens läge utnyttjar möjligheten i taxeringslagen att utse en eller flera ledamöter att utöver TO

och granskaren verkställa granskning av deklARATIONER. TN kan även påverka taxeringsarbetet genom att hemställa om ytterligare utredning av visst ärende.

Föredragning i TN bör göras av den granskare som utrett ärendet om inte TO av någon anledning anser sig böra ta över föredragningen. Möjlighet finns också att låta annan än granskare och TO vara föredragande. Föredragande tjänsteman är inte ledamot i TN och deltar inte i TN:s beslut.

Preliminära och slutliga beslut

I RS-rapporten 1974 framhölls att man inte bör behålla dagens system med ifrågasatt avvikelser från deklARATIONER. Utredningen föreslår att när TN första gången tar ställning i taxeringsärende skall ett formellt beslut om taxeringen fattas. Detta beslut skall vara preliminärt. Den skattskyldige kan göra erinringar mot beslutet. Om erinringar inkommer skall TN fatta ett nytt beslut. I vissa remissyttranden över RS-rapporten 1974 framfördes förhållanden för att upprepade preliminära beslut skulle kunna komma att användas i för stor utsträckning och ersätta normal kommunikation med förfrågningar innan beslut fattas. Utredningen vill tillgodose remissinstansernas synpunkter och föreslår att TN skall få rätt att fatta högst ett nytt preliminärt beslut. Om TN efter erinringar inte frångår sitt tidigare beslut, fattar TN ett slutligt beslut. I annat fall fattar TN ett nytt preliminärt beslut. TN kan även på eget initiativ fatta nytt preliminärt beslut. Förslaget innebär således att TN måste fatta ett slutligt beslut om den skattskyldige inkommer med erinringar med anledning av ett TN:s andra preliminära beslut. Om skattskyldig efter TN:s första preliminära beslut begär slutligt beslut, måste TN meddela ett sådant. Preliminärt beslut som inte ersatts av slutligt beslut skall efter utgången av taxeringsperioden anses som slutligt. Besvär får anföras över endast slutligt beslut.

Oavsett om avvikelser skett eller ej skall TN:s beslut dokumenteras. Detta sker genom TO:s signum på deklARATIONEN. En skattelängd ersätter nuvarande inkomst- och debiteringslängd. Skattelängd och förmögenhetslängd upprättas senast den 31 december taxeringsåret. Längderna skall därefter anses innefatta TN:s beslut om taxering.

TO kan i vissa fall besluta ensam

I prop 1975: 87 förutsätts att vissa beslut om taxering efter beredning av föredragande skall kunna fattas av TO ensam på motsvarande sätt som skatterätts ordförande får avgöra vissa ärenden ensam. De fall som avses gäller otvistiga deklARATIONER, deklARATIONSAVVIKELSER beträffande småbelopp och fall då fråga är om endast rent tekniska eller formella rättelser. Därmed får man tyngdpunkten i TN:s arbete vid sak- och bedömningsfrågor där lekmannainflytandet har väsentlig betydelse. Principen för gränsdragningen

bör vara att TO ensam skall avgöra endast sådana ärenden för vilkas bedömning lekmannainflytande och lokalkännedom kan antas vara utan egentlig betydelse. Så snart tveksamhet föreligger i rättsligt eller materiellt avseende hur en fråga bör bedömas, skall frågan alltid avgöras av fullsutten TN. Emellertid anser utredningen att liksom för skatterätten skall för TN finnas en kompletteringsregel som föreskriver att deklaraationsavvikelser om högst 500 kr alltid skall få beslutas av TO ensam. Beslut vad gäller skatttillägg, förseningsavgift och dödsbobefrielse skall alltid fattas av fullsutten TN. Utredningen föreslår att rätten för TO att besluta ensam skrivs in i taxeringslagen.

Underrättelseförfarandet

Utredningen föreslår att TN:s underrättelser om beslut sänds ut i lösbrev och utan underskrift. Detta gäller både preliminära och slutliga beslut. Bakom förslaget ligger en strävan att förenkla dagens förfarande. Underrättelserna kommer att kunna framställas ADB-mässigt i stor omfattning. Slopade underskrift ger möjlighet att sända ut underrättelserna direkt efter utskriften. Man får därmed avsevärda tidsvinster. Även i de fall då endast stommarna till underrättelser om den tjänsteman som föredragit deklaraationen i TN får komplettera stommarna och expediera underrättelserna utan TO:s underskrift. Underrättelserna kommer självfallet att innehålla tydlig uppgift om vilken TN som fattat beslutet. Mot förfarandet att sända underrättelser i lösbrev kan anföras att garantier saknas för att beslutet kommer till den skattskyldiges kännedom och att risk för rättsförlust därigenom kan uppkomma. Risker för att underrättelse inte når den skattskyldige har bedömts vara små. Om detta ändå inträffar får den skattskyldige kännedom om beslutet när debetsedel på slutlig skatt sänds ut i december. Senaste tidpunkten för anförande av ordinära besvär över TN:s beslut blir utgången av februari månad året efter taxeringsåret.

Rätt till extraordinära besvär skall föreligga om den skattskyldige gör gällande att varken underrättelse om avvikelse från deklaraation eller debetsedel på slutlig skatt erhållits under taxeringsåret. Med denna vidgade möjlighet att anföras besvär bedömer utredningen att rättsförluster inte skall behöva uppkomma genom det föreslagna underrättelseförfarandet. Underrättelse om beslut rörande dödsbobefrielse sänds ut i rekommenderat brev.

Bättre skattekontroll

Föredragande statsrådet anförde i prop 1975: 87 att utvecklingen – bl a det växande antalet deklaraationer, den alltmer utvecklade skattelagstiftningen och ett ökat skattetänkande – har medfört att den nuvarande taxe-

ringsorganisationen och taxeringsperioden vållat vissa problem vid taxeringen i första instans. Han framhöll vidare att särskilt granskningen av rörelser av olika slag är tidsödande och kräver betydande granskningsresurser. Han fann det utomordentligt viktigt att man i en framtida organisation tillgodoser behovet av kvalificerad kontroll av rörelser och andra svårgranskade deklamationer. Han fann också den föreslagna granskningsorganisationen flexibel och möjlig att anpassa till förändringar i de materiella skattereglerna. Han underströk också vikten av lekmannainflytandet. Lekmannamedverkan är en tradition i det svenska skattesystemet. Lekmännens erfarenheter och kunskaper bör nyttiggöras i taxeringsarbetet på bästa sätt. Det sker om TN koncentrerar sitt arbete på de viktiga bedömningsfrågorna i taxeringen.

TN har som nämnts tillförts nya ärendegrupper men den viktigaste förstärkningen av lekmannainflytandet ligger i att TN får en starkare ställning i själva beslutsprocessen genom att RS-reformen ger TN ett bättre beslutsunderlag.

Dessa krav på och inriktning av skattekontrollen har utredningen som grund för redovisade bemanningsprinciper vid granskningsorganisationens dimensionering. I delrapport 1976: 2 beräknar utredningen att den fullt utbyggda granskningsorganisationen bör bestå av 1 276 handläggare och 223 assistenter. En komponent vid bemanningen är normtal som uttrycker en kalkylmässig arbetsvolym per tidsenhet tex en granskares produktionsantal granskade deklamationer per dag.

Utredningen räknar med normtalet 70 deklamationer/dag för granskning av löntagarnas deklamationer. Flera LST anser att en granskares produktionsantal per dag inte bör sättas så högt. Utredningens beräkningar bygger emellertid på ett fullt utbyggt ADB-stöd i granskningsarbetet, vilket innebär att bortemot hälften av löntagardeklamationerna underkastas endast en summarisk manuell kontroll. Nu finns inget bättre underlag än det utredningen har från försöksverksamhet för beräkning av personalbehovet. Till följd härav finns inte anledning att i dagens läge beräkna resursbehovet annorlunda. Vunna erfarenheter i praktiskt genomförd verksamhet får senare läggas till grund för en slutgiltig beräkning av personalbehovet.

TN-revision (partiell revision)

I syfte att fördjupa TN:s beslutsunderlag rörande skattskyldiga med invecklade inkomstförhållanden och i syfte att komplettera de kontrollmedel som nu finns att tillgå vid skrivbordsmässig granskning föreslogs i RS-rapporten 1974 att partiella revisioner skulle företas. Man föreslog alltså en kraftfull satsning på partiella taxeringsrevisioner – omkring 40 000 per år. Riksdagen godtog förslaget om riktlinjer för speciella taxeringsrevisioner.

I delrapport 1976: 1 ersätter man den tidigare benämningen ”partiell

taxeringsrevision" med benämningen "TN-revision" eftersom de karaktäriserar sådana revisioner, som utförs i samband med taxeringen i första instans. Resultatet av TN-revisionerna skall ligga till grund för beslut i TN.

Utredningen har nu närmare utvecklat hur TN-revision bör bedrivas och riktas. I denna artikel ges inte utrymme för en närmare beskrivning av resultatet av detta utvecklingsarbete. Vid bemanningen har utredningen räknat med 80 000 arbetsdagar för 40 000 TN-revisioner. Den totala revisionsintensiteten för TN-revisioner som erhålls med utredningens bemanningsprinciper kan uttryckas i följande tidsintervall mellan varje TN-revision. Omsättningen är uttryckt i tusen kr/år och tidsintervallet i år. Branschgrupperna är

- 1 Jordbruk (SNI-kod 1)
- 2, 4, 6 Handel m m (SNI-kod 2, 4, 6)
- 3 Tillverkningsindustri (SNI-kod 3)
- 7, 8, 9 Samfärdsel, tjänster och service (SNI-kod 7, 8, 9)
- 5 Byggnadsverksamhet (SNI-kod 5)

Bransch	Omsättning				
	10-99	100-499	500-2 999	3 000-9 999	10 000
1	20,4	12,5	9,0	8,4	2,5
2, 4, 6	14,3	8,7	7,2	7,0	2,5
3	14,3	8,7	6,2	5,8	2,5
7, 8, 9	11,0	6,7	5,2	4,4	2,5
5	9,5	5,8	4,2	3,9	2,5

TN-revisioner kommer att utföras i avsevärd omfattning redan vid 1977 års taxering.

Utredningens normtal för granskning av rörelseidkares m fl deklARATIONER medför att granskare i snitt skall kunna klara av cirka 18 deklARATIONER per dag. Följande tablå visar normtal för olika branscher och omsättning.

Bransch	Omsättning			
	10	10-99	100-499	500-
1	30	18	14	7
2, 3, 4, 6	30	16	12	7
5, 7, 8, 9	30	14	10	7

Service till allmänhet m m

Avvikelseprocenten i dagens deklARATIONER är relativt hög. Ofta rör sig avvikelserna om små fel och ej sällan är de av enbart teknisk natur. En ökad information och service till allmänheten torde innebära att en hel del felaktigheter kan elimineras, vilket är av betydelse för såväl skatteorganisationen som de skattskyldiga. Även de ökade kontaktmöjligheterna genom in-

förändret av tjänstemannagranskning och TN-revisioner bör medföra att standarden på deklARATIONerna höjs.

Information

Utredningen föreslår att dagens information som ges i deklARATIONsupplysningar, hushållsbroschyrer m m bör utökas med information genom andra media t ex TV och radio. RSV bör aktivt arbeta för att informationsutbudet i TV utökas med t ex realistiska deklARATIONsexempel i en serie program under deklARATIONsperioderna.

Av de i delrapport 1976: 1 redovisade förslagen till förbättrad information och service bör även följande nämnas.

Skatteförvaltningen bör verka för att i läroplan för grundskolans högsta-dium tas in föreskrift om att information skall lämnas om beskattningens funktion i samhället, upprättande av deklARATIONer m m.

Utbildningsmaterial

RSV bör i ökad omfattning medverka vid utformningen av utbildnings-material inom beskattningensområdet för läroanstalter, skolor, studieförbund m fl utbildningsinstitutioner. Speciellt utbildningsmaterial bör ställas samman för pensionärer.

LSM och LST bör i nya organisationen kunna ge utökad rådgivning och service till allmänheten vid personliga besök, telefonförfrågningar och skriftliga frågor.

Kommunala deklARATIONsbyråer bör skapas inom varje kommun. Byråerna bör betjäna allmänheten med att upprätta enklare deklARATIONer och lämna upplysningar i skattefrågor. Skattemyndigheternas tjänstemän bör mot ersättning från kommunerna kunna biträda kommunerna med denna service. Byråernas verksamhet kan – om kommunerna så beslutar – tänkas vara själv-finansierad.

Utbildning av TN-ledamöter

Den utbildning blivande TO bör få för att nå önskvärd kompetens är beroende av den grundutbildning och erfarenhet som redan finns hos den TO som LST kan rekrytera. Behovet av utbildning lär komma att variera och därför bör en differentierad utbildning ske. Inom den TO-kår, som finns i dag, förutsätts TO med tillräcklig kompetens kunna rekryteras i sådan omfattning att utbildningsbehovet inför 1978 och 1979 års taxeringar främst kan bestå i att tillgodose den önskade kompetensen i TN:s nya beslutsområden och övriga av RS-reformen föranledda förändringar. Utredningen före-

slår att TO-utbildningen genomförs regionalt med hjälp av förproducerat material. RSV svarar för att förproducerat utbildningsmaterial framställs.

Antalet valda ledamöter i det nya systemet uppskattas till cirka 21 000. Härtill kommer lika många suppleanter. Utredningen föreslår att suppleanterna får en mera aktiv roll i nya TN än i dagens TN. Vad som här sägs om utbildning av valda ledamöter avser därför även suppleanter. Utökad lekmannainflytande ställer krav inte bara på ledamöternas numerär utan också på deras kompetens. Utredningen anser att målet för valda ledamöters utbildning bör vara att ge sådana kunskaper i materiella och formella regler att de valda ledamöterna skall kunna medverka till att såvitt möjligt rättvisa och likformiga beslut fattas i ärenden som ligger inom TN:s beslutsområde. Härutöver bör utbildningen ge ledamöterna kännedom om den nya organisationens uppbyggnad.

Utredningen understryker att ansvaret för utbildning av valda TN-ledamöter ligger hos kommun. TO och granskningstjänstemännen bör ge ledamöterna i respektive TN orienterande utbildning och information vid de två första TN-sammanträdena vid 1978 års taxering. Sådan utbildning och information kan fortsättningsvis behöva ges vid de två första sammanträdena de taxeringsår, som följer på ny mandatperiods ingång. Övriga taxeringsår bör information ges vid första TN-sammanträdet. Utredningen anser att RSV bör utarbeta utbildnings- och informationsmaterial för även de valda ledamöterna.